Проців О.Р.
Івано-Франківське обласне управління лісового та мисливського господарства
oleg1965@meta.ua

З історії мисливства села Микуличин

Мальовниче село Микуличин знаходиться на берегах річок Прутець-Чемегіївський і Прут та оточене лісами та горами. Географічні, природні, кліматичні особливості сприятливо позначились на розвитку села та його жителів. Сьогодні основою добробуту його мешканців став зелений туризм. Природними даними Микуличина захоплювались і більш як століття тому мисливці, які масово приїзджали на полювання, а річки Прут та Прутець притягували рибалок.

З літературних джерел відомо, що з 1894 року мисливські угіддя державних лісів Дори, Микуличина, Татарова і Ворохти орендувала одна із найбагатших осіб Європи – князь Ян Ліхтенштейн[1]. Для зручності полювання йшли мисливські стежки з Микуличина на хребет Ліснів. А щоб не пошкодити гострими камінням взуття, їх покривали мохом. Один погонний метр такої стежки коштував 30 гелерів (1/3 крони) [2]. В цих угіддях з Ліхтенштейном полювала також тогочасна еліта, серед якої львівська преса відзначала графа Ернеста Гойоса молодшого, який добув великого оленя з рогами на 18 відростків [3]. У 1912 році у селі Микуличин на запрошення князя Ліхтенштейна 22-23 квітня полював на глухарів австрійський архикнязь Карл Франц Йосиф[4].

Мисливці завжди були, є і, напевно, в подальшому залишаться вищою суспільною стратою, саме тому їм вдається ефективно відстоювати власні інтереси. З прийняттям Першого мисливського закону Галичини (1875р.) у Львові в 1876 році утворюється «Галицьке мисливське товариство» на чолі з відомим науковцем – графом Володимиром Дідушицьким, власним друкованим органом – журналом «Ловець». Практично у всіх 74 повітах Галичини були організовані філії Галицького мисливського товариства, які не ставили собі за мету самостійно вести мисливське господарство, а лише лобіювали в цілому інтереси мисливства Галичини. Члени товариства сплачували вступний внесок у розмірі 2 злотих та щорічний внесок – 5 злотих [5].

Представники (делегати) розподіляли повіт на ділянки, в яких здійснювали нагляд у галузі мисливства. Історія зберегла імена членів товариства, які проживали у Микуличині: Ян Каліта (1905р.) [6], Тадеуш Петрак та доктор Петро Пєтрушевич (1914р.) [7]. До їх функцій входили обов’язки контролю за веденням мисливства у Ворохті, Татарові, Ямні, Дорі, Яремче, Микуличині. Після розпаду Австро-Угорської імперії у Микуличині було створено надлісництво, яке здійснювало організацію мисливства. В різні роки тут працювали Єжи Вардзала, Фердинанд Дворта, Володимир Стрельбіцький, Еміль Новак, Станіслав Нізинський, Віктор Урбанський.

Великим плюсом для розвитку мисливства Микуличина було те, що на відміну від сучасного стану угіддя надавались у Галичині виключно на конкурентних засадах на аукціонах. Тогочасна спеціалізована мисливська преса повідомляла про проведення аукціонів на право отримання у користування мисливських угідь. Зокрема, 23 січня 1911 року у селі Микуличин мав відбутись аукціон з ціллю оренди права полювання на 6-річний термін (від 1 лютого 1911 року) на території мисливської спілки в Микуличині, Татарові і Ворохті. Початкова ціна оренди права полювання стартувала від 200 крон[8]. Крім отримання у користування мисливських угідь тогочасні мисливців мали можливість викупити право добування мисливських видів тварин у Микуличинських лісах. З опублікованого оголошення у часописі «Ловець» (1911р.) дізнаємось, що державна дирекція лісів у Львові проводила аукціон з реалізації права полювання на оленів. Пропозиції слід було подавати до 31 березня 1911 року. Претенденти на отримання права полювання могли отримати детальну інформацію в дирекції державних лісів у Львові або у Міністерстві рільництва у Відні[9].

Вживались заходи щодо підтримання популяції мисливських видів тварин у цій місцевості. Планувалось утворення природного парку у Карпатах на площі 125 тис. га. і 18 тис. га. мисливських угідь Микуличанського надлісництва планувалось віднести до парку.

Господарські округи	Державне полювання	Гмінне полювання	Всього в гектарах
Ворохта	15500	1800	17300
Татарів і Яблуниця	13800	5600	19400
Микуличин	9500	8500	18000
Дора	6200	4100	10300
Делятин	7000	3000	10000
Рафайлова	18000	1300	19300
Зелена	17000	4500	22100
Пасічна	8100	1000	9100
Всього	95100	29800	125500

Для збереження популяції дичини планувалось заборонити на цій території проведення полювання[10], але у зв'язку з вибухом Першої світової війни ця пропозиція не була реалізована. Пізніше питання організації парку піднімалось й у Другій Речі Посполитій, а в плани також входило включення мисливських угідь Микуличина до складу парку[11].

Місцеві ліси славились хижаками, що особливо приваблювали мисливців. Так, у Микуличинському надлісництві у 1928 році нараховувалось 3 голови ведмедя, 10 голів рисі, 8 голів дикого кота[12]. Якщо у 1930 році на території Станіславівського воєводства обліковувалось біля 200 голів ведмедя, то у Микуличинському надлісництві їх було 4 голови[13]. Однак, велика чисельність хижаків завдавала шкоди місцевому населенню. Зокрема, лише у 1934 році біля села Микуличин вовки загризли біля 500 овець[14], а лісничий державних лісів у Микуличині Двожак за час своєї служби особисто добув капканами більш як двадцять рисей[15].

До мисливських проблем Микуличина належало браконьєрство. Спостерігалось жорстоке протистояння між мисливськими охоронцями і браконьєрами. Жорстокий випадок вбивства у 1927 році браконьєрами Микуличинського гайового Івана Іванківа, який осиротив шістьох дітей, обурив громадськість і викликав резонанс у пресі[16].

Крім полювання велике значення для жителів села та його заможних гостей мало й рибальство на річках, що протікали через село. Гуцули у великій кількості заготовляли форель. У коморах запасливих газдів зберігалось по декілька сотень вяленої риби. Можливість реалізувати свою продукцію виключно на місцевому ринку заважала поставити цю справу на промислову основу. За 1 золотий можна було купити 15-20 великих голів форелі. Але з приходом у цей край залізниці та можливості реалізовувати рибу на інших ринках вартість форелі зросла. Свою позитивну роль відігравали й місцеві євреї, які хоча й монополізували торгівлю рибою, все ж пожвавили торгівлю фореллю. Рибу у ті часи продавали за довжиною (в сантиметрах) [17].

Для організації рибальства відповідно до едикту Галицького намісництва від 22 листопада 1899р. L. 66.676 та доповненого рескриптом намісництва від 13 червня 1902р. L. 54.454 річка Прут, що протікала через Микуличин, була поділена на рибальські ревіри. Третій рибальський ревір починався з впадання потоку Женець до межі між гмінами Микуличин та Ямна з усіма потоками, що впадали на цьому проміжку. Четвертий рибальський ревір починався від межі між гмінами Микуличин та Ямна та простягався до межі гміни Дора та Делятин [18]. Ці два ревіри здавались в оренду. Однак, місцеві рибалки

нарікали, що пилорамами у Микуличині забруднюють опилками річку Прут, від чого гине риба[19].

Крім промислового вилову риби до Микуличина на відпочинок приїжджали також і рибалки. Щоб отримати право риболовлі у цій місцевості, потрібно було викупити відповідну ліцензію у Микуличинському надлісництві. Вартість ліцензії на право риболовлі у річці Прут вудкою коштувала на тиждень 8-15 крон, на місяць – 20-50 крон, на рибальський сезон – 40-80 крон. Слід було також було придбати книгу рибалки, а за побажанням рибалки та окрему плату можна було винайняти проводиря[20].

Село не втратило своєї мисливської, рибальської та туристичної привабливості й сьогодні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Mniszek A. Dworzec myśliwski księcia Jana Liechtensteina w Tatarowie i jego łowiectwo we wschodnim Beskiedzie//Łowiec – 1906. – № 11. – s.134-135.
2. Mniszek A. Dworzec myśliwski księcia Jana Liechtensteina w Tatarowie i jego łowiectwo we wschodnim Beskiedzie//Łowiec – 1906. – № 13. – s.157-160.
3. Z Mikuliczyna // Gazeta lwowska. – 1900. – № 220. – S.3.
4. Яремчук В. Микуличин [Текст]: [до 590-річчя заснування] Т. 2. / В. Яремчук, В. М. Клапчук, Боберський Ю.Ю. – Брошнів: «Таля», 2002. – С. 210.
5. Проців О. Р. Діяльність Галицького мисливського товариства в кінці xix – на початку xx ст. // Проблеми вивчення й охорони тваринного світу у природних і антропогенних екосистемах. Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 50-річчю з часу опублікування регіонального зведення «Животный мир Советской Буковины» (м. Чернівці, 13 листопада 2009 р.). – Чернівці: ДрукАрт, 2010. – С. 216-222.
6. Reorganizacya delegatów //Łowiec. – 1905. – № 24. – s.289.
7. Spis członków i delegatów Galicyjskiego towarzystwa łowieckiego wedle powiatów. – Lwów: polonia, 1914. – S.41.
8. Ogłoszenia //Łowiec. – 1911. – № 3. – s.36.
9. Dzierżawa polowania na jelenie w Karpatach//Łowiec. – 1911. – № 6. – s.72.
10. Park przyrody w Karpatach//Łowiec . – 1912. – № 13. – s.145-147.
11. Burzyński W. Park przyrody w Karpatach//Przegląd myśliwski i łowiectwo polskie. – 1924. – № 13-14. – s.8.
12. Kalendarz Mysliwski na 1929 rok. Pod red. Ejsmonda J. – Warszawa, 1929. – s.48-70.
13. Burzyński W. O niedźwiedziu Wschodnich Karpat / Władysław Burzyński. – Kraków, 1931. – S. 14.
14. Plaga wilków na. huculszczyźnie//Łowiec Polski – 1936. – № 29 . – s.565-566.
15. Rysie w karpatach//Łowiec Polski – 1932. – № 29 . – s.482.
16. Ejsmond J. Z literatury łowieckiej/ Juljan Ejsmond //Łowiec Polski – 1927. – № 21 . – s.323.
17. Stosunki rybacki nad Prutem i Czeremoszem przez Zygmunta Fischera // Okólnik. – 1893. – № 9. – S.39.
18. Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem. – Lwów, 1906. – S. 247-251.
19. Zanieczeszczenie rzek // Okólnik. – 1897. – № 25. – S.4
20. Sport wedkarski w Galicyi // Okólnik. – 1914. – № 7. – S.158-160.

З історії мисливства села Микуличин [Text]: матеріали Другої міжнар. наук.-практ. конф. (24–25 квіт. 2015 р.,смт Путила, Чернівецька обл., Україна) / наук. ред. І. В. Скільський, А. В. Юзик ; М-во екології та природ. ресурсів

України,Нац. природ. парк «Черемоський» та ін. – Чернівці : Друк Арт, 2015. – С. 158-160.